

DECIZIE nr. 11 din 18 februarie 2008

pentru examinarea recursului în interesul legii privind aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ și, respectiv, ale art. 149¹ alin. 12 din Codul de procedură penală

EMITENT • ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Publicat în MONITORUL OFICIAL nr. 840 din 15 decembrie 2008

Data intrării în vigoare 15-12-2008

Dosar nr. 68/2007

Sub președinția domnului prof. univ. dr. Nicolae Popa, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, în conformitate cu dispozițiile art. 25 lit. a) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, s-au întrunit pentru a examina recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, referitor la organul judiciar căruia îi revine competența să dispună, în cursul urmăririi penale, prelungirea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea sau de a nu părăsi țara, în situația în care această măsură a fost luată de un judecător în temeiul dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ și, respectiv, ale art. 149¹ alin. 12 din Codul de procedură penală.

Secțiile Unite au fost constituite cu respectarea dispozițiilor art. 34 din Legea nr. 304/2004, republicată, fiind prezenți 87 de judecători din totalul de 114 aflați în funcție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de procurorul Tiberiu Mihail Nițu, prim-adjunct al procurorului general.

Reprezentantul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut recursul în interesul legii, punând concluzii pentru a fi admis în sensul de a se stabili că procurorului îi revine competența de a dispune prelungirea măsurilor preventive ale obligării de a nu părăsi localitatea sau țara, luate în cursul urmăririi penale de către judecător, prin aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ din Codul de procedură penală și, respectiv, ale art. 149¹ alin. 12 din același cod.

SECȚIILE UNITE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

În practica instanțelor judecătorești s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale referitoare la competența organului judiciar de a dispune, în cursul urmăririi penale, prelungirea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea sau de a nu părăsi țara, în situația când o atare măsură a fost luată de un judecător, prin aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ și, respectiv, ale art. 149¹ alin. 12 din Codul de procedură penală.

Astfel, unele instanțe s-au pronunțat în sensul că judecătorul este competent să dispună prelungirea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea sau a celei de a nu părăsi țara în cazul în care, în cursul urmăririi penale, această măsură a fost luată de el, prin aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ și, respectiv, ale art. 149¹ alin. 12 din Codul de procedură penală.

S-a motivat că, în astfel de cauze, prelungirea măsurii obligării de a nu părăsi localitatea sau a măsurii obligării de a nu părăsi țara nu poate fi dispusă de procuror, în calitate de organ de urmărire penală, întrucât asemenea măsuri trebuie supuse controlului instanței de judecată sub aspectul legalității și temeiniciei.

Într-o altă opinie, dimpotrivă, s-a considerat că în cazul în care măsura preventivă a obligării de a nu părăsi localitatea sau a obligării de a nu părăsi țara a fost luată de judecător, prin aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ și, respectiv, ale art. 149¹ alin. 12 din Codul de procedură penală, competența de a dispune prelungirea acestei măsuri revine procurorului.

Aceste din urmă instanțe au interpretat și au aplicat corect dispozițiile legii.

Prin dispozițiile art. 146 alin. 11¹ din Codul de procedură penală s-a instituit pentru judecător posibilitatea ca, în caz de respingere a propunerii de arestare preventivă a învinuitului sau inculpatului, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, să dispună luarea măsurii obligării de a nu părăsi localitatea sau pe aceea a obligării de a nu părăsi țara.

Este de observat însă că din examinarea dispozițiilor legale privind măsurile preventive rezultă că mai există și alte ipoteze reglementate în legătură cu luarea măsurii obligării de a nu părăsi localitatea sau a celei a obligării de a nu părăsi țara.

Sub acest aspect, trebuie să se aibă în vedere că prin art. 145 alin. 1 și art. 145¹ alin. 1 din Codul de procedură penală se prevede că măsura preventivă a obligării de a nu părăsi localitatea și aceea a obligării de a nu părăsi țara pot fi dispuse față de învinuit ori inculpat de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanța de judecată, în cursul judecății.

Pe de altă parte, potrivit alin. 2 al art. 145 din Codul de procedură penală, astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 69 din Legea nr. 356/2006, în cursul urmăririi penale durata măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea

sau țara nu poate depăși 30 de zile, în afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii, iar prelungirea se dispune de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, fiecare prelungire neputând să depășească 30 de zile.

Ca urmare, ținându-se seama de caracterul restrictiv al interpretării dispozițiilor procedurale, se impune să se constate că indiferent de organul judiciar care a dispus măsura preventivă a obligării de a nu părăsi localitatea sau țara (procuror sau judecător), în cursul urmăririi penale prelungirea acestei măsuri se dispune de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

Rezultă deci că prin dispozițiile legale menționate nu s-a instituit o competență alternativă a judecătorului și procurorului în luarea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea sau a celei a obligării de a nu părăsi țara, în cursul urmăririi penale, față de aceea din cursul cercetării judecătorești. În atare situație, competența de a dispune măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau pe aceea a obligării de a nu părăsi țara revine judecătorului, în cursul urmăririi penale, numai în cazurile expres prevăzute în art. 146 alin. 11¹ și art. 139 alin. 1 din Codul de procedură penală, respectiv în cazul respingerii propunerii de arestare preventivă a învinuitului sau inculpatului ori al schimbării temeiurilor care au determinat luarea măsurii arestării preventive.

De aceea, se impune concluzia că, pentru faza judecății în primă instanță, dispozițiile legale nu prevăd verificări privind măsura preventivă a obligării de a nu părăsi localitatea sau privind măsura obligării de a nu părăsi țara, fiind incidente în astfel de situații dispozițiile referitoare la luarea, înlocuirea, revocarea, respectiv încetarea de drept a acestor măsuri prevăzute de art. 145 alin. 1, art. 145¹, art. 139 și art. 140 din Codul de procedură penală, spre deosebire de procedura prevăzută în art. 300² raportat la art. 160^b din același cod în legătură cu măsura arestării preventive.

Așadar, în cazul dispunerii de către judecător, în cursul urmăririi penale, a măsurii preventive a obligării învinuitului sau inculpatului de a nu părăsi localitatea sau a celei a obligării de a nu părăsi țara, legiuitorul nu a reglementat o procedură asemănătoare cu aceea prevăzută în art. 155 din Codul de procedură penală în legătură cu prelungirea duratei arestării preventive dispusă de instanță în cursul urmăririi penale, soluție determinată de caracterul excepțional al măsurii arestării preventive care, în reglementarea actuală, poate fi dispusă motivat și numai de judecător.

În această privință, nu se poate considera că s-ar aduce atingere protecției juridice a drepturilor omului, prin prelungirea de către procuror, în cursul urmăririi penale, a măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea sau a celei a obligării de a nu părăsi țara, deoarece o atare prelungire se dispune numai în caz de necesitate, concretizată în împrejurarea că subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurii, iar în conformitate cu art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, privind accesul liber la justiție, prelungirea nici nu este definitivă, împotriva ordonanței prin care este dispusă putându-se face plângere potrivit art. 140² din Codul de procedură penală, iar încheierile pronunțate în această privință sunt supuse recursului.

De altfel, a atribui judecătorului competența să dispună prelungirea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea sau a celei a obligării de a nu părăsi țara, în cazul în care, în cursul urmăririi penale, a luat anterior această măsură, prin aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ din Codul de procedură penală, ar echivala cu crearea unor noi norme de reglementare pe calea interpretării analogice a dispozițiilor existente într-o altă materie, a arestării preventive, ceea ce ar fi inadmisibil.

În consecință, în temeiul dispozițiilor [art. 25 lit. a\) din Legea nr. 304/2004](#) privind organizarea judiciară, republicată, precum și ale art. 414² din Codul de procedură penală, urmează a se admite recursul în interesul legii și a se stabili că măsurile preventive ale obligării de a nu părăsi localitatea sau țara, luate în cursul urmăririi penale de judecător, prin aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ din Codul de procedură penală sau ale art. 149¹ alin. 12 din același cod, se prelungesc de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condițiile art. 145 alin. 2 din Codul de procedură penală, respectiv art. 145¹ alin. 2 din Codul de procedură penală.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECID:

Admit recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Măsurile preventive ale obligării de a nu părăsi localitatea sau țara, luate în cursul urmăririi penale de judecător, prin aplicarea dispozițiilor art. 146 alin. 11¹ din Codul de procedură penală și, respectiv art. 149¹ alin. 12 din același cod, se prelungesc de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condițiile art. 145 alin. 2 din Codul de procedură penală și, respectiv art. 145¹ alin. 2 din Codul de procedură penală.

Obligatorie, potrivit art. 414² alin. 3 din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 18 februarie 2008.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI

DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE,

prof. univ. dr. NICOLAE POPA

Prim-magistrat-asistent,

C.T.C.E. Piatra Neamt